

TÖÖINSPEKTSIOON

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Kemikaalide käitlemine ja hoiukohad

Töökeskkonna riskianalüüs

Kerttu Sepp

Üldjärelevalve rakkerühm

Töötervishoiu tööinspektor

11.10.2023

Riskianalüüs

- Ettevõttes, kus töötab vähemalt üks töölepinguline töötaja, peab olema koostatud töökeskkonna riskianalüüs.
- Tööandja selgitab töökeskkonna riskianalüüsi koostamisel välja töökeskkonna ohutegurid, mõõdab vajaduse korral nende parameetrid ning hindab riske töötaja tervisele ja ohutusele.
- Riskianalüüs sisaldab tegevuskava.
- Riskianalüüsi tuleb töötajatele tutvustada.

Kemikaalid riskianalüüsis

- Tööandja peab riskianalüüsis arvestama kõigi võimalike ohtlike kemikaalidega ja neid sisaldavate materjalidega seotud ohutegureid.
- Vajaduse korral tuleb mõõta keemiliste ainete sisaldust töökeskkonna õhus.
- Riskianalüüsi käigus hinnatakse töötaja võimaliku terviseriski suurust, olemust ja kestust ning määratakse ohutusabinõud ja nende rakendamise kord.
- Terviseriski suuruse määramisel võetakse arvesse terviseriski olemust ehk millist terviseriski konkreetne kemikaal inimesele põhjustab (näiteks tugevalt silmi kahjustav toime, kantserogeenne toime). See info on toodud ohutuskaardil 2. jaos Ohtude identifitseerimine ja 11. jaos Teave toksilisuse kohta.
- Lisaks võetakse arvesse ohtliku kemikaaliga kokkupuute kestus. Terviseriski suuruse määramisel on oluline vahe, kas töötaja puutub bensiiniga kokku näiteks ühel korral nädalas autot värskes õhus tankides või automehaanik bensiinipaake remontides igal tööpäeval viis tundi.

Riskimaatriks

Riskide hindamine

Tabel 1. Terviseriskide hindamiseks kasutatud üldine riskimaatriks

Tõenäosus	Tagajärjed		
	Tööga seotud haigestumine on eba-reaalne	Tööst põhjustatud haigestumine Kerge trauma	Kutschaigus Raske tervisekahjustus, surm
Väga ebatõenäoline L (0 %...30 %)	Vähene risk I	Vastuvõetav risk II	Keskmine risk III
Võimalik K (30 %...70 %)	Vastuvõetav risk II	Keskmine risk III	Suur risk IV
Tõenäoline P (70 %...100 %)	Keskmine risk III	Suur risk IV	Talumatu risk V

Vähene risk (I tase) – erilisi abinõusid ei vajata.

Vastuvõetav risk (II tase) – vastuvõetav risk ei nõua üldjuhul lisaabinõude rakendamist, kuid ka nende puhul on oluline pidev ohutusabinõude teadmine ja täitmine ning töökoha üldine korrashoid, samuti tuleb need arvesse võtta ettevõtte tervishoiu ja tööohutuse tegevuskava koostamisel.

Keskmine risk (III tase) – tuleb planeerida meetmed sõltuvalt ohuteguri võimalikust kahjulikkusest.

Suur risk (IV tase) – nimetatud ohud nõuavad kiiret abinõude rakendamist.

Talumatu risk (V tase) – riski vähendamine on vältimatu. Tõid ei tohi jätkata ega alustada enne, kui risk on kõrvaldatud või vähendatud. Kui vähendamiseks vajalikke abinõusid ei saa rakendada vahendite puudumise tõttu, on töö ohualas keelatud.

Kemikaaliriski hindamise maatriks

	Põhjus/ tagajärg		
	Vähesel määral ohtlikud Ärritavad, söövitavad, sensibiliseerivad, kerge mööduv haigus <i>H302, H312, H315, H319, H332, H335, H336</i>	Ohtlikud Tuleohtlikud, nahakahjustusi tekitavad, kauakestvad järelmõjud, püsivad väikesed muutused <i>H301, H311, H314, H317, H331, H341, H351, H361, H362, H371, H372, H373</i>	Tugevalt ohtlikud Mürgistused, kauakestvad järelmõjud, eluiga lühendavad haigused <i>H300, H304, H310, H314, H318, H330, H334, H340, H350, H360, H370</i>
Mõjude ilmumine/ riski tõenäosus.			
Ebatõenäosed. Kemikaali kasutatakse harva. Väike kontsentratsioon.	Ohutusabinõusid ei ole vaja kasutada 1	Pidev jälgimine (väike risk) 2	Kasutada ohutusabinõusid (möödukas risk) 3
Võimalikud. Kemikaali kasutatakse sageli. Möödukas kontsentratsioon.	Pidev jälgimine (väike risk) 2	Kasutada ohutusabinõusid (möödukas risk) 4	Ohutusabinõud on vältimatud (märkimisväärne risk). 6
Tõenäosed. Peaaegu pidev kontakt nahaga/ nahakahjustuste sümptomid või mõjude ilmumine on püsiv. Kõrge kontsentratsioon.	Kasutada ohutusabinõusid (möödukas risk) 3	Ohutusabinõud on vältimatud (märkimisväärne risk) 6	Ohutusabinõusid kasutada kohe (talumatu risk). 9

Plahvatusoht töökeskkonnas

Kui töökeskkonnas võib tekkida plahvatusohtlik keskkond, tuleb koostada plahvatusrisi analüüs töökeskkonna riskianalüüsi osana või eraldi riskianalüüsina, analüüsides plahvatusohtliku keskkonnaga seotud plahvatusrisike, sh tuleb koostada plahvatuskaitse dokument.

TÖÖINSPEKTSIOON

Aitäh!